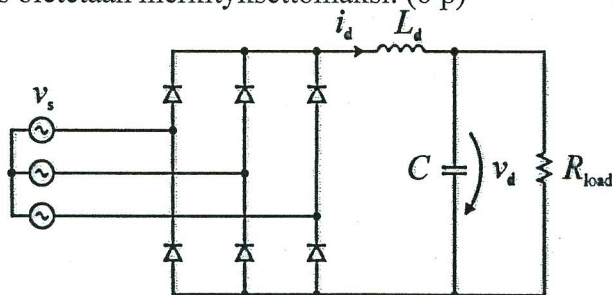

Tentissä saa käyttää tiedekunnan laskinta!

- Ideaalista **yksivaiheista tyristorisiltaa** syötetään vaihtojänniteverkosta, jonka vaihejännite on 230 V ja taajuus 50 Hz:n. Sillan kuormaksi oletetaan 100 A:n vakiovirtakuorma. Sillan sytytyskulma $\alpha = 45^\circ$.
  - Piirrä samaan kuvaan syöttöjännitteen ja -virran käyrämuodot. (1p)
  - Laske syöttövirran tehollisarvo I_s . (1p)
  - Laske syöttövirran perusaallon tehollisarvo I_{s1} . (1p)
  - Laske syötön perusaallon tehokerroin DPF ja kokonaistehokerroin PF . (1p)
  - Laske syötöstä otettu pätöteho ja loisteho. (1p).
  - Laske kuormaan syötetty teho. (1p)
- Piirrä **esimerkkikuvat** seuraavista ideaalisista **tyristorikytkennöistä** ja niiden tuottamista **tasajännitteistä** ja yhden syöttävän vaiheen **verkkovirrasta** yhden syöttöjännitejakson aikana, kun kuormana on ideaalinen vakiovirtakuorma ja sytytyskulma α on 60° .
  - Nolladiodilla varustettu yksipulssisuuntaaja (1p)
  - Nolladiodilla varustettu yksivaiheinen silta (1p)
  - Puoliksi ohjattu yksivaiheinen silta (2p)
  - Puoliksi ohjattu kolmivaiheinen silta. (2p)
- Yksivaiheisen tyristorisillan kommutointi.** Yksivaiheista siltaa syötetään verkon 400 V:n pääjännitteellä, jonka taajuus on 50 Hz. Syöttöverkkoa vastaava vaihekohtainen induktanssi 0,5 mH ja suuntaajan kommutointikuristimen induktanssi 0,5 mH. Tyristorisillan sytytyskulma α on 60° .
  - Esitä lyhyesti, mitä kommutoinnilla tarkoitetaan. (1p)
  - Esitä erikseen yhteen kommutointiin osallistuvat virtapiirin osat. (1p)
  - Johda kommutointikulman lauseke ja laske kommutointikulman suuruus. (2p)
  - Piirrä verkkovirran ja tasajännitteen käyrämuodot, kun kommutointi huomioidaan. (1p).
  - Laske kommutoinnin vaikutus sillan tuottamaan tasajännitteeseen (1 p).
- Laske suodinkuristimen induktanssin L_d minimiarvo** kuvan esittämälle kolmivaiheiselle dioditasasuuntaajalle, jotta virta i_d olisi jatkuvaa, kun $V_s = 230$ V, $f_s = 50$ Hz ja $P_{load} = 10$ kW. Jännitteen v_d aaltoisuus oletetaan merkityksettömäksi. (6 p)

- 12-pulssinen tasasuuntaaja**, joka muodostuu sarjaankytketyistä diodisilloista ja tarvittavasta muuntajakytkennästä. Muuntajan toision kierrosluvut on valittu siten, että siltoja syöttävät vaihejännitteet vastaavat ensiön vaihejännitteitä. Suuntaajan kuormaksi oletetaan vakovirtakuorma.
  - Piirrä kytkentä ja merkitse kuvaan** syötön ja suuntaajien vaihevirrät sekä muuntajan käämivirrät. (2p)
  - Johda muuntajan toisio- ja ensiökäämien virroille yhtälöt** yhden vaiheen osalta lähtien suuntaajien syöttövirroista. (2 p)
  - Piirrä alekkain **siltojen, muuntajakäämien ja syöttävän verkon virtojen periaatteelliset käyrämuodot** yhden vaiheen osalta. (2 p)